

Tři roboty v rekonstruované stáji

Denní nádoj 34,1 litru na dojenou krávu ve stádě o 190 kusech ustájených v předělané výkrmě býků z osmdesátých let se stlaným provozem, ve třech skupinách na třech dojících automatech. Tak by se dal stručně charakterizovat chov holštýnského skotu na farmě Vřesce akciové společnosti RYNAGRO. Jinými slovy: úspěšně lze vyrábět mléko i ve starších budovách. Avšak nový projekt farmy již čeká na svou realizaci.

Akciová společnost RYNAGRO se sídlem v Pelhřimově je členem koncernu AGROFERT, konkrétně spadá pod ZZN Pelhřimov. Předsedou představenstva je Ing. Josef Vokoun, který nás přivítal spolu s hlavní zootekničkou Ing. Veronikou Beňasovou ve

středisku výroby mléka ve Vřescích u Tábora.

Charakteristika podniku

Středisko Vřesce patřilo pod společnost AGRO-NOVA, s. r. o., se sídlem v Ratibořských Horách, která byla

v roce 2016 fúzována nástupnickou společností RYNAGRO.

Aktuálně RYNAGRO, a. s., obhospodaruje 2000 ha zemědělské půdy, z toho je 400 trvalých travních porostů v nadmořské výšce od 450 až 650 m. Osevní postup je vyvážený, pěstují pšenici krmnou

(350 ha), žito potravinářské (200 ha), krmný ječmen (270 ha), oves nahý (100 ha), řepku (200 ha), mák a potravní základnu pro chov skotu – kukuřici, jetele a luskovino-obilné směsky.

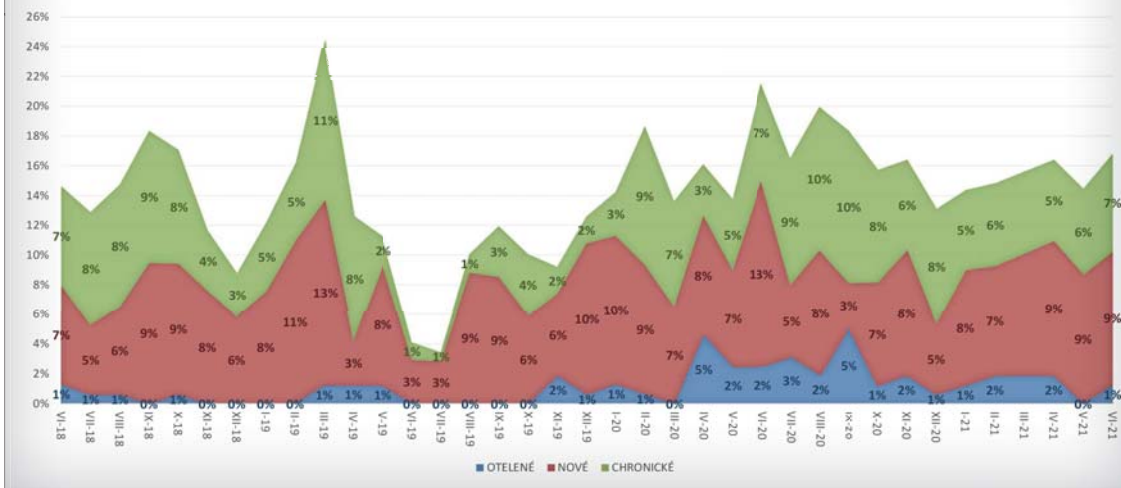
„Celkem se staráme o 1000 kusů skotu, z toho všechny kategorie mléčného tvoří

Zleva Ing. Petr Novotný, poradce z VVS, zooteknička Ing. Veronika Beňasová a předseda představenstva Ing. Josef Vokoun

Minimalisticky řešená odchovna mladého skotu v Ratibořských Horách pro 100 kusů

Subklinické mastitidy na farmě Vřesce v posledním období

380 kusů a masný skot představuje kusů, a naše zatížení činí asi 0,32 VD/ha,” uvedl předseda Josef Vokoun. Doplnil, že 190 dojníc holštýnského plemene, které vznikly z převodného křížení a už jsou vesměs 100% H, denně produkuje asi 6000 litrů mléka. V rekonstruované stáji z osmdesátých let se dojí pomocí tří robotů Lely Astronaut verze A3. Na ustájenou krávu dosahuje stádo denní užitkovosti 31 litrů, což je na dojnou 34,1 litru při průměrném laktčním dni 165. Podíl mléčných složek v kontrole užitkovosti z roku 2020 byl 3,87 % tuku a 3,26 % bílkovin. „Mléko prodáváme přes mlékařské družstvo MHD JIH, kde jsme se způsobem cenotvorby spokojeni, v přepočtu na složky byla cena v červnu 8,53. Naše mléko dodává družstvo MHD JIH do Madety, která je blízko,” vysvětluje předseda.

„Každý rok se asi o litr v dojivosti zlepšujeme. V roce 2017, kdy jsem nastoupila, jsme na ustájenou dosahovali 27,2 litru,” připojuje se do rozhovoru hlavní zootechnička Veronika Beňasová a uvažuje, že s rostoucí užitkovostí bude zvyšování nádojů stále těžší. Pak již bude třeba zlepšit podmínky ustájení, neboť původní výkrmna býků rekonstruovaná v roce 2009 na třířadou volnou stáj s loži stlanými slámou sice vyhovuje, ale moderním stavbám se v podmínkách welfare nevyrovná. I tak se ale Veronice Beňasové spolu se dvěma farenými zootechničkami a dalším personálem daří dosahovat dobrých výsledků. V roce 2020 skončila stáj ve Vřescích na třetím místě v ukazateli hospodářský výsledek na dojnici z celého holdingu. Predikce uzavřených laktací u prvotelky je 9812 kg, na druhé a vyšší laktaci je průměr stáda 12 218 kg mléka.

Zootechnická práce je o důslednosti

„Ztráty telat včetně mrtvě narozených jsou do 6 %, což si myslím není špat-

né, neboť od dvacáté večerní do šesté hodiny ranní porody nikdo nehlídá. Platit noční službu by se nevyplatilo, přesto je úspěšnost porodů dobrá,” hodnotí předseda. Práci kolem skotu zastane pět lidí – tři zootechničky včetně té hlavní, krmič a stájník. Před čtyřmi lety jsme řešili personální obměnu, která se myslím podařila na výbornou. Mladý zootechnický kolektiv pod vedením Veroniky Beňasové si dobře rozumí a pracovní postupy má dobře nastavené. Chtěli bychom v této souvislosti poděkovat Ing. Jiřině Pospíšilové, bývalé zootechničce, která má velkou zásluhu na aktuálních výsledcích, protože na farmě nastavovala nové procesy a úkony a nový tým velmi dobře zaučila,” míní předseda Josef Vokoun.

Hlavní zootechnička Veronika Beňasová na svou učitelku také v dobrém vzpomíná a vysvětluje aktuální postup při hledání a zdlouvání zánětů: „Dojící robot nám vyjede sestavu o změněné vodivosti mléka, my si vybranou krávu v počítači zablokujeme tak, aby se nemohla podojit bez naší přítomnosti a provedeme NK test. Na základě jeho výsledku z postižené čtvrti odebereme vzorek a provede-

me kultivaci pomocí PM testu. Za 24 hodin známe výsledek, který lze interpretovat velice jednoduše. Pokud je mastitida způsobena gram pozitivními bakteriemi, následuje léčba vybranými antibiotiky. Jestliže nám test ukáže příčinu v gram negativních mikroorganismech, krávy drenčujeme. Těmito postupy se snažíme regulovat používání antibiotik a vznik případných rezistencí při zánětech,” vysvětlila zootechnička.

„Na farmě rovněž probíhá pravidelný monitoring výskytu ketóz, kdy jsou každé dojnici změřeny ketolátky z krve 10. laktčního den. Tato data včetně tělesné hmotnosti a obsahu tuku a bílkoviny v mléce konkrétních dojnic jsem využila ve své diplomové práci, kdy jsem zkoumala vliv tělesné kondice v době otelení na hladinu ketolátek v krvi. Svým výzkumem jsem potvrdila známý fakt, že k nejvyššímu riziku rozvoje ketóz dochází u krav s vyšším tělesným skóre (BCS) a též na vyšší laktaci. Na naší farmě vyšly jako ohrožená skupina i prvotelky, což je podle mě způsobeno stresem při přechodu do skupiny k robotu, kde jsou bohužel prvotelky často utiskovány staršími kravami,” dodává zootechnička.

Hlavní program živočišné výroby je produkce mléka, které se produkuje ve stáji s kapacitou 200 krav holštýnského plemene

Neměnná skupina na každém z robotů

Produkční stáj se vyhrnuje a zastýlá slámou denně. Stádo je složeno ze tří skupin podle robotů, které jsou dva levostranné a jeden pravostranný. Prvotelky i krávy na dalších laktacích jsou ustájeny společně, zvyknou si na svého robota a složení skupin se nikdy nemění. V kravině jsou instalovány nejen ventilátory, ale i vodní sprchy, takže i přes staré řešení stáje je v ní v létě tepelná pohoda. „Naším cílem je každý den udělat pro krávy neděli. Je zjištěno, že krávy v tento den nejvíc produkují, neboť mají největší klid, který je u robotického dojení zásadním prvkem úspěchu” shodují se předseda spolu s hlavní zootechničkou.

Pokud jde o péči o paznehty, ve Vřescích se snaží problémům předcházet. Jednou měsíčně všechny krávy absolvují koupele ve formaldehydu a ve stejné frekvenci chov navštěvuje paznehtář, který ošetří zhruba půlku sekce, tedy 30 až 40 krav. Kulhavé krávy jsou vždy ošetřeny okamžitě. K pravidelné úpravě paznehtů tedy dojde na každou dojnici jednou za půl roku. V roce 2019 stádo prošlo významnou obměnou, kdy byly vyřazeny chronicky nemocné kusy, tudíž v současnosti je vřesceké stádo velmi mladé – průměrně 2,1 laktace. Při výběru býků k inseminaci zootechnici významně přihlížejí na zlepšovatele vemene, pokud jde o délku a rozmístění struků. Kráva nevhodná k robotickému dojení se okamžitě vyřazuje. Jalovic je dost, takže není problém.

Péče o telata

Jak je tomu dnes asi na každé farmě mléčného skotu, i ve Vřescích kladou důraz na péči o nejmladší generaci, ze které vzejde základ budoucího stáda. Mlezivo se získává od matek pomocí dojícího automatu, který nabízí separaci nádoje. „Snažíme se telatům podat krátce po narození celkem čtyři litry mleziva, pokud možno čerstvého od vlastní matky. Za šest až osm hodin dostává tele další tři litry. Po třech dnech se kontroluje hladina imunoglobulinů v krvi. Od pátého dne se podává telatům ustájeným ve venkovních individuálních boxech mléčná krmná směs Multimilk Vital a starter. Od osmého týdne věku dochází k postupnému odstavu, v 11 týdnech se telata odstávají úplně, přesouvají se do školet s kotci po čtyřech kusech.

Krmení v součinnosti s dojícími roboty

Výživáře si vybíráme na základě dodávaných produktů, kvality služeb a osobního přístupu a rozhodující slovo o výběru má hlavní zootechnik. Od roku 2018 tyto služby dodává firma VVS Verměřovice, s jejíž přístupem, názory a pohledem na problematiku výživového poradenství jsem velmi spokojeni, říká Josef Vokoun.

Jak zmiňuje výživář společnosti VVS Verměřovice Ing. Petr Novotný, sestavování krmných dávek v souvislosti s tím, že krávy dostávají v boxech dojících robotů jadro, ve skupinách jsou dojnice v různých fázích a pořadí laktace není úplně jednoduché a trvalo mu nějaký čas, než postupy zavedl do praxe. „Snažím se držet principu směsné krmné dávky jako hlavního zdroje krmiva. Pro představu, při užitkovosti nad 42 litrů má kráva přijmout 7 kg granulí v robotu a 6 kg jako součást TMR. Pro robot jsem navrhl složení granulí tak, aby obsahovaly hodně energie. Naopak sypká směs zamíchaná v TMR je proteinového charakteru. Tím jsme docílili, že dojnice mají i při zaprahování optimální kondici, a vyřešili jsme tak problém tlustších dojníc na konci laktace, který tuto farmu v minulosti trápil. I přes změnu poměru množství granulí v robotu a sypké směsi v TMR zůstala chodivost do robotu na úrovni 2,9 návštěvy na krávu a den,“ vysvětlil strategii poradce Petr Novotný. Směsná krmná dávka ve žlabu je tedy u všech produkčních kategorií úplně stejná, což je pro krmiče jednoduché. Otázkou je ale, kolik TMR jednotlivé krávy skutečně přijmou nebo kolik granulí denně krávy naopak nepřijmou pomocí robotu. Dobré by také bylo, aby granule, které některé krávy v robotu nesežerou, nebyly přístupné pro následující dojnici, která se do automatu přijde podojit. Výživář se v této souvislosti obává subklinických acidóz.

Je třeba dodat, že granule dodává podle receptury ZZN Pelhřimov, směs pro TMR se připravuje pomocí mobilní míchárny, kterou provozuje spol. ZZN Pelhřimov.

Složení produkční krmné dávky:

Kukuřičná siláž	20 kg
Jetelová senáž	10 kg
Travní senáž	4 kg
Sláma štěpaná	0,3 kg
Melasa	1 kg

Prototyp příhrnovací lopaty od Farmtecu již dosluhuje, ale svůj účel stále plní

Šrotovaná jadrná směs (TMR)	6 kg
CCM	3 kg

Složení směsi do TMR je založeno na řepkovém extrahovaném šrotu, dále pak pšenici, vápenci, soli, minerálním doplňku a tuku C16. Hlavními komponentami granulí do robotu jsou podle výživáře pšenice, ječmen, asi 5 % sóji, dále pak sušené cukrovarské řízky, řepkový extrahovaný šrot a trochu vápence.

Krmná dávka pro období stání na sucho a přípravu na porod je totožná. Jak Petr Novotný zdůrazňuje, iontové soli se neosvědčily, proto zavedl jednodušší a levnější způsob přípravy na porod, a sice v redukci vápníku a vyšší dávce fosforu.

„Pokud mám tento chov hodnotit z pohledu externího spolupracovníka, zdůraznil bych kvalitní výrobu objemných krmiv, správné dusání a zakrývání, ale také nedávnou obnovu luk, která zabránila výkyvům v dojitosti během suchého roku 2019. Také léčení krav funguje perfektně. Do sedmi procent chronických zánětů je skvělé číslo,“ dokumentuje grafem výživář. Průměr počtu somatických buněk byl v uplynulém roce 170 tisíc, ale žádné mléko se kvůli záměrnému snižování PSB v tanku podle zootechničky nevytlévá. Mléko přitom splňuje kvalitu Q.

Výkrm býků

Významnou součástí produkce společnosti je chov masného skotu, který je realizován ve středisku v Rynárci u Pelhřimova. Výkrm býků o 400 kusech dosahuje průměrného denního přírůstku 1,40 kg. Výkrm masných jalovic dosahuje průměrného přírůstku 0,95 kg/den.

Krmná dávka pro výkrm se skládá z 11 kg kukuřičné siláže, 12 kg travní senáže a 3,5 kg směsi. Ta je z 65 % založena na pšenici, 20 % ječmene, 7 % řepkového extrahovaného šrotu, 8 % minerálního doplňku, který obsahuje 30 % krmné močoviny. Jatečně zralá zvířata putují do Kosteleckých uzenin, se kterými je dobrá spolupráce.

Projekt nové mléčné farmy

Jak prozradil předseda představenstva, v plánu je projekt nové mléčné farmy, která by měla vzniknout v areálu zemědělského podniku v Ratibořských Horách. Zatím je zde pouze pár starších budov určených k demolici a moderně a minimalisticky vybudovaná odchovna mladého skotu. Měly by zde vyrůst dvě produkční stáje pro 460 dojníc osazené sedmi dojícími roboty, krmným robotem, automatickým dostýláním a další nejnovější technologií, která bude zlepšovat welfare krav a snižovat náročnost lidské práce. Dalšími stavbami, které budou součástí výstavby, jsou teletníky, odchovna mladého skotu, silážní žlaby, sklady statkových hnojiv a jímky. Aktuálně jsme ve fázi stavebního povolení a běží prováděcí projektová dokumentace. Pokud vše dobře půjde a projekt dostane zelenou, mohla by do dvou let začít výstavba,“ podělil se na závěr o záměry předseda.

Lukáš Prýmas